

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

SOU 2017:55, En ny kamerabevakningslag (Ju2017/05495/L6)

Sammanfattning

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i SOU 2017:55, En ny kamerabevakningslag. Som fackförbund har Journalistförbundet ett intresse av att det finns en rimlig intresseavvägning mellan behovet av att kunna övervaka arbetsplatser och den anställdes skydd för sin personliga integritet. Journalistförbundet vill i dessa delar hänvisa till TCO:s remissvar.

I övrigt är Journalistförbundets remissvar begränsat till de delar av utredningen som gäller kamerabevakning i journalistisk verksamhet samt Polismyndighetens och Säkerhetspolisens möjlighet att använda kamerabevakning i vissa fall.

Journalistförbundet tillstyrker förslaget om att verksamhet som omfattas av tryckfrihetsförordningen (TF) eller yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) eller som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande ska undantas från lagens tillämpningsområde (5 § 3 och 4 punkten).

Journalistförbundet avstyrker förslaget om att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska undantas från upplysningskravet vid drönarflygning i vissa fall enligt 17 § 2 och 5 punkten.

Undantagen med hänsyn till journalistisk verksamhet

Utredningen föreslår att verksamhet som omfattas av TF eller YGL eller som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande ska undantas från lagens tillämpningsområde. Journalistförbundet delar utredningens uppfattning att det måste vara tydligt vilka regler som gäller för journalistisk verksamhet i förhållande till den nya kamerabevakningslagen. Journalistförbundet välkomnar undantagen som föreslås i 5 § 3 och 4 punkten och tillstyrker förslaget.

Undantag från upplysningsplikten vid bevakning med drönare

Utredningen föreslår att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska undantas från upplysningskravet i fall som gäller drönare och där det av särskild anledning finns risk för viss allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller lagföra denna (17 § 2 punkten). Samma sak ska gälla för bevakning enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor i ett fall där bevakningen är av vikt för att avvärja en hotande olycka eller begränsa verkningarna av en inträffad olycka (17 § 5 punkten).

Det tycks närmast vara praktiska problem med att uppfylla upplysningsplikten som ligger bakom utredningens förslag att undanta Polismyndigheten och Säkerhetspolisen från upplysningsplikten. Samma problem borde dock göra sig gällande även för andra myndigheter som använder drönare i sin verksamhet.

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen har möjlighet att använda drönare utan tillstånd i vissa fall. Det i sig är ett stort avsteg från huvudregeln om att kamerabevakning som bedrivs av myndigheter är tillståndspliktig. Att dessutom undanta myndigheterna från upplysningsplikten innebär, enligt Journalistförbundet, ett alltför stort avsteg från de mekanismer i lagen som ska tillgodose medborgarna en rättssäker användning av möjligheterna till kamerabevakning.

Drönartekniken innebär stora möjligheter att bevaka enskilda på nära håll utan att den enskilde har möjlighet att uppfatta bevakningen. Enligt Journalistförbundet är sådan bevakning, precis som utredningen också tar upp, att jämföras med hemlig kameraövervakning. Hemlig kameraövervakning regleras i en särskild lag (lag (1995:1506) om hemlig kameraövervakning). Lagen innehåller flera rättssäkerhetsmekanismer som är avsedda att öka rättssäkerheten för den som utsätts för övervakningen. Journalistförbundet anser att Polismyndighetens och Säkerhetspolisens möjligheter att utan tillstånds- och upplysningsplikt bedriva bevakning med drönare bör hanteras inom ramen för lagen om hemlig kameraövervakning. Journalistförbundet avstyrker därför förslagen i 17 § 2 och 5 punkten.

Med vänlig hälsning
SVENSKA JOURNALISTFÖRBUNDET

Jonas Nordling
Förbundsordförande